

Riktlinjer för Bistånd

enligt Socialtjänstlagen inom Vård- och omsorgsförvaltningen i Ragunda kommun

Fastställd av Kommunstyrelsen

2008-01-29 § 6

Reviderad 2011

Reviderad april 2013

Reviderad januari 2015, mars 2015 KS § 60

Innehållsförteckning

1. Allmänt om bistånd enligt Socialtjänstlagen (SoL)	3
Begreppet skälig levnadsnivå	4
Handläggning av ärende	4
Dokumentation	5
Aktuella lagtexter – Socialtjänstlagen (SoL)	5
Äldre personer	7
Personer med funktionshinder	7
2. Arbetsgång i Ragunda kommun för biståndsutredning enligt Socialtjänstlagen	9
Bistånd	9
Behovsutredning	9
Beslut	10
Omprövning av beslut	10
Förändrade behov av insatser	11
Uppföljning av bistånd	11
3. Exempel på insatser enligt socialtjänstlagen inom vård- och omsorg i Ragunda kommun	12
Insatser av personlig karaktär	12
Insatser av servicekaraktär	16
Anhörigstöd	18
Korttidsboende	19
Särskilt boende	20
Utvidgad parbogaranti	21

1. Allmänt om bistånd enligt Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen anger att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Beslut om bistånd föregås alltid av en individuell behovsbedömning där biståndshandläggaren så långt det är möjligt, tillsammans med den enskilde, kommer överens om insatsen.

Behov av insatser vägs samman med den enskildes egna resurser samt möjligheten att få sina behov tillgodosedda på annat sätt än genom insatser av samhällets socialtjänst.

Den som ansöker om bistånd ska informeras om:

- vad socialtjänsten har att erbjuda
- den enskildes självbestämmande och integritet
- kommunens skyldighet att få den enskildes samtycke att kontakta andra myndigheter / utomstående om så bedöms nödvändigt
- parts rätt att muntligen lämna upplysningar
- rätt att ta del av vad som skrivs ner
- rätten till tolk och rätten till ombud/ biträde
- överklagningsmöjlighet

Begreppet skälig levnadsnivå

Vid bedömning om den enskilde har rätt till bistånd enligt SoL, används begreppet skälig levnadsnivå. Den enskilde har rätt till bistånd enligt SoL om:

- Behov föreligger
- Behovet inte kan tillgodoses på annat sätt
- Biståndet behövs för att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå

Skälig levnadsnivå innebär inte bara att bestämma nivån på biståndet utan ger också uttryck för vilken form av insats som kan komma i fråga i varje enskilt fall. Nivåerna på insatserna måste vara sådana att den enskilde får sina behov (inte önskemål) tillgodosedda och skälig levnadsnivå blir då också ett uttryck för kvaliteten i insatsen och vilken ambitionsnivå som kan vara rimlig i ett enskilt ärende.

Handläggning av ärende

Handläggning av ett ärende innebär att myndigheten leder den aktuella frågan/ärendet fram till ett beslut. Viktiga steg i handläggningen av ett ärende är när ärendet aktualiseras, inledning av utredning, genomförandet av utredningen, bedömning och beslut.

Övergripande regler för myndighetsutövning, ärendens handläggning och dokumentation finns i förvaltningslagen och i socialtjänstlagen.

Ansökan

En ansökan är den enskildes viljeyttring eller uttalande om att han eller hon vill ha bistånd.

En ansökan kan också aktualiseras eller anmälas genom andra än den enskilde, som t.ex. anhöriga, närstående eller vårdpersonal. Det är i dessa fall viktigt att säkerställa att denna anmälan överensstämmer med den enskildes egen vilja och önskemål. Eftersom alla insatser enligt Socialtjänstlagen bygger på frivillighet så är det i princip omöjligt att inleda en utredning utan samtycke från den enskilde eller från den som företräder den enskilde.

Utredning

Socialnämnden skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

En utredning skall genomföras med den enskildes samtycke. Utredningen ska ge underlag för en helhetsbedömning av den enskildes situation. Sociala, fysiska och psykiska behov ska i utredningen beaktas i förhållande till det ansökan gäller.

Beslut

Utredningen avslutas med att ett beslut fattas. I beslutet skall det klart framgå vad som beviljats eller avslagits i förhållande till ansökan. Beslutet skall alltid delges den enskilde.

Myndigheten väljer om underrättelse av beslutet skall ske muntligt och/eller skriftligt.

Vid avslag eller delavslag skall beslutet motiveras och den enskilde ska underrättas om sin möjlighet att överklaga via förvaltningsbesvär.

Dokumentation

Det som kommer fram i utredningen, från ansökan till beslut, skall dokumenteras och tillvaratas på ett betryggande sätt. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Dokumentationen ska innehålla tillräcklig, väsentlig och korrekt information. Ovidkommande värdeomdömen av allmänt nedsättande eller kränkande karaktär får aldrig förekomma.

Aktuella lagtexter - Socialtjänstlagen

1 kap. Socialtjänstens mål

1 § Sambällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,

- jämlikhet i levnadsvillkor,

- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

2 kap. Kommunens ansvar

1 § Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område

2 § Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän

3 § En person som önskar flytta till en annan kommun, men till följd av ålderdom, funktionsbinder eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig där utan att inflyttningskommunen erbjuder behövliga insatser, får hos den kommunen ansöka om sådana insatser. En sådan ansökan skall behandlas som om den enskilde vore bosatt i inflyttningskommunen.

Det förhållandet att sökandens behov är tillgodosedda i hemkommunen får inte beaktas vid prövning av en sådan ansökan.

Hemkommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som inflyttningskommunen kan behöva för att kunna pröva ansökan

3 kap. Socialnämndens uppgifter

1 § Till socialnämndens uppgifter bör att

- göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,*
- medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,*
- informera om socialtjänsten i kommunen,*
- genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden,*
- svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.*

3 § Insatser inom socialtjänsten skall vara av god kvalitet.

För utförande av socialnämndens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

4 § Socialnämnden skall i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. När det är lämpligt skall nämnden härvid samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

5 § Socialnämndens insatser för den enskilde skall utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

6 § Socialnämnden bör genom hemtjänst, dagverksamheter eller annan liknande social tjänst underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra.

4 kap. Rätten till bistånd

1 a § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

1 b § För den som beviljats eller beviljas bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 §, ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott.

Första stycket gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i särskilt boendeform-

2 § Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.

5 kap. Särskilda bestämmelser för olika grupper

Äldre människor

4 § Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund).

Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

5 § Socialnämnden skall verka för att äldre människor får goda bostäder och skall ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Kommunen skall inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

Den äldre personen ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges.

6 § Socialnämnden skall göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område.

Kommunen skall planera sina insatser för äldre. I planeringen skall kommunen samverka med landstinget samt andra samhällsorgan och organisationer

Människor med funktionshinder

7 § Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

Kommunen skall inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket behöver ett sådant boende.

8 § *Socialnämnden skall göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för människor med fysiska och psykiska funktionshinder samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på dessa områden.*

Kommunen skall planera sina insatser för människor med fysiska och psykiska funktionshinder. I planeringen skall kommunen samverka med landstinget samt andra samhällsorgan och organisationer.

10 § *Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har ett funktionshinder.*

11 kap. Handläggning av ärenden

1 § *Socialnämnden skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.*

Vad som har kommit fram vid utredning och som har betydelse för ett ärendes avgörande skall tillvaratas på ett betryggande sätt.

5 § *Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.*

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

6 § *Dokumentationen skall utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig skall detta antecknas*

7 § *Socialnämnden skall i alla ärenden tillämpa bestämmelserna i 13 § förvaltningslagen*

Innan en myndighet inhämtar yttrande genom remiss ska den noga pröva behovet av åtgärden. Remissförfarandet är ett vanligt sätt för myndigheter att få fram ett nödvändigt beslutsunderlag. I kravet på prövning av remissbehovet ligger främst att någon slentrianmässig remittering inte ska

förekomma. Paragrafen gäller alla ärenden hos nämnden, både sådana som gäller myndighetsutövning mot enskild och övriga ärenden.

14 kap. Anmälan om missförhållanden

Lex Sarah

2§ Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid Statens institutionsstyrelse ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet.

3§ Den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid Statens institutionsstyrelse ska genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som rör den som får, eller kan komma ifråga för, insatser inom verksamheten.

7§ Ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande, ska genast anmälas till IVO, inspektionen för vård och omsorg. Den utredning som gjorts med anledning av det inträffade ska bifogas.

16 kap. Övriga bestämmelser

Överklagande av beslut

3 § Socialnämndens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

- *ansökan enligt 2 kap. 3 §,*
- *bistånd enligt 4 kap. 1 §,*
- *vägran eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd enligt 4 kap. 5 §,*
- *förbud eller begränsning enligt 5 kap 2 §*
- *medgivande enligt 6 kap. 13 § eller*
- *samtycke enligt 6 kap. 14 §*

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft

2. Arbetsgång i Ragunda kommun för biståndsutredning enligt Socialtjänstlagen

Ragunda kommuns äldreomsorg inriktar sig på förebyggande insatser. Den ska främja och bevara det friska samt ge förutsättningar för ett meningsfullt och självständigt liv. Huvudinriktningen för Vård och omsorg är att stärka den enskildes möjligheter att bo kvar i sitt eget hem och sin egen miljö.

Om den enskildes vård och omsorgsbehov blir så stort att det inte längre är möjligt att bo kvar i det ordinära boendet ska kommunen informera om möjligheten att ansöka om plats i särskilt boende. Under utredningstiden kan den enskilde erbjudas korttidsplats.

Alla insatser i ordinärt och särskilt boende syftar till att stärka och komplettera den enskildes egen förmåga – inte överta den enskildes ansvar och uppgifter. Den enskilde ska alltid ges stöd och möjlighet att utveckla sin förmåga till självständighet och oberoende. Insatserna ska utformas med ett rehabiliterande och funktionsbevarande synsätt som utgångspunkt.

Bistånd

Den enskildes rätt till stöd och hjälp genom kommunens äldreomsorg regleras i socialtjänstlagen (SoL). Lagen ger den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt, rätt till bistånd för sin försörjning och livsföring i övrigt.

Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Rätten till bistånd prövas efter en ansökan från den enskilde. Kommunen utreder behovet och beslutar om bistånd.

Bistånd beviljas om behov finns och det inte kan tillgodoses på annat sätt. Allt bistånd avser den biståndsbedömda personen och inte övriga familjemedlemmar.

Behovsutredning

När en ansökan om bistånd inkommer ska en behovsutredning genomföras. Utredningen ska genomföras i samråd med den enskilde och ta hänsyn till den enskildes önskemål, behov, livssituation, resurser och ansvar. Utredningen ska vara individuellt utformad och den ska dokumenteras skriftligen. Uppgifter som behövs för utredningen ska i första hand hämtas från den som berörs.

Samtycke ska hämtas från den enskilde för kompletteringar i utredningen. Samtliga utredningar ska utgå från likvärdiga grunder oavsett var den sökande bor i kommunen och vem som utreder och beslutar i ärendet. För att säkerställa en hög kvalitet och likhet inför lagen följer alla utredningar samma struktur.

Utredningarna behandlar och dokumenterar bland annat uppgifter om:

- Personuppgifter, ev. fullmakt, källhänvisningar
- Vad ansökan avser
- Bakgrund till ansökan
- Ärendets handläggning och information om tidigare och pågående insatser
- Sökandes sociala situation, familj, boende, nätverk och intressen
- Hälsotillstånd/ i specifika ärenden kan läkarintyg begäras
- Sökandes egna resurser
- Sökandes egen beskrivning av sina behov
- Vilket mål den sökande vill uppnå med den sökta insatsen
- Utredarens bedömning
- Grund/motivering för beslut och vid bifall syftet med insatserna
- Uppgifter om hur ärendet har kommunicerats med den enskilde
- Beslut

Beslut

Utredning och beslut samt information om möjlighet att överklaga beslutet vid ett avslag meddelas brukaren skriftligen.

Vid behov delges beslutet även genom personlig kontakt. Beslutet ska så preciserat som möjligt ange de insatser som brukaren beviljats alternativt avslagits samt för vilken tid beslutet gäller.

Omprövning av beslut

Om det uppmärksammas att ett beslut är uppenbart felaktigt och till nackdel för den enskilde ska beslutet omprövas enligt förvaltningslagen 27 §. Ett beslut kan i vissa fall omprövas även om det förväntas bli till nackdel för den enskilde om beslutet är försett med omprövningsförbehåll eller är tidsbegränsat.

Förändrade behov av insatser

Minskade eller ökade behov av insatser hos den enskilde ska biståndsprövas och beslutas av biståndshandläggare i ordinärt boende.

Uppföljning av bistånd

Samtliga beviljade biståndsbeslut ska årligen följas upp i ordinärt boende.

3. Exempel på insatser enligt socialtjänstlagen inom Vård- och omsorgsförvaltningen i Ragunda kommun

De individuella behoven är alltid avgörande för vilka insatser som är aktuella. Ett rehabiliterande synsätt ska ligga till grund för utredningen.

De beskrivna riktlinjerna (skälig nivå) i Ragunda kommun för insatser enligt Socialtjänstlagen utgör ett ramverk och avser att ge en vägledning i behovsbedömningen.

Insatser av personlig karaktär

Personlig hygien

Behov	Den enskilde behöver dagligt stöd och hjälp med att sköta sin personliga hygien. Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.
Övrigt	Vid bedömningen görs en noggrann kartläggning av vilka delar av den personliga omsorgen som den enskilde klarar att utföra själv. Hänsyn tas också till personliga önskemål. Ett detaljerat beslut avseende insatsens utformning och frekvens möjliggör en högre grad av delaktighet, att hjälpen ges som hjälp till självhjälp samt underlättar för utföraren att ge rätt hjälp.

Dusch och hårvård

- Behov Den enskilde behöver hjälp med dusch och/eller hårvård.
Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.
- Övrigt Vid bedömningen kartläggs vilka delar av dusch/hårvård som den enskilde klarar att utföra själv. Hänsyn tas också till personliga önskemål. Ett detaljerat beslut avseende insatsens utformning och frekvens möjliggör en högre grad av delaktighet, att hjälpen ges som hjälp till självhjälp samt underlättar för utföraren att ge rätt hjälp.

På- och avklädning

- Behov Den enskilde behöver hjälp med på- och avklädning.
Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.
- Övrigt Vid bedömningen görs en noggrann kartläggning av vilka delar av den dagliga av- och påklädningen som den enskilde klarar att utföra själv. Hänsyn tas också till personliga önskemål. Ett detaljerat beslut avseende insatsens utformning och frekvens möjliggör en högre grad av delaktighet, att hjälpen ges som hjälp till självhjälp samt underlättar för utföraren att ge rätt hjälp.

Toalettbesök/ Byte av inkontinenshjälpmedel

- Behov Den enskilde behöver stöd eller hjälp i samband med toalettbesök eller hjälp med att byta inkontinenshjälpmedel. Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.
- Övrigt Hänsyn tas till personliga önskemål.

Dubbelbemanning

För att biståndshandläggaren skall kunna bevilja dubbelbemanning behövs ett underlag som görs av en arbetsterapeut och/eller fysioterapeut.

Detta underlag är till för att ta reda på varför dubbelbemanning behövs, vilka moment som kräver dubbelbemanning och vilken målsättning man har för insatsen. Dubbelbemanning utifrån en arbetsmiljöaspekt beviljas av enhetschef.

Bäddning

Behov Den enskilde behöver stöd eller hjälp med att bädda sängen.
Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Måltider

Behov Den enskilde behöver stöd och hjälp i samband med att tillaga och eller inta måltider. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Övrigt Stöd ges i samband med frukost, lunch, middag, mellanmål och kvällsmål. I insatsen kan ingå att duka, värma mat, tillaga enklare måltid, hjälpa till med matintaget, diska efter måltid mm. Tillagning av lunch och middag utförs inte annat än i mycket speciella fall.

Matdistribution.

Lättare matlagning kan vara;

Ex. koka en potatis eller steka blodpudding, värma färdig pytt i panna.

Trygghetslarm

Behov Trygghetslarm beviljas i syfte att öka tryggheten för den enskilde.
Trygghetslarm kan också beviljas för att öka trygghetskänslan för den enskildes närstående.

Trygghetslarm kan beviljas den som på grund av sjukdom, fysisk eller psykisk funktionsnedsättning eller annan orsak har förhöjd risk att falla eller drabbas av akut sjukdom och som har förmåga att hantera larmet.

Telefonservice

Behov I vissa fall kan telefonservice beviljas. Hemvården ringer då upp den enskilde.

Telefonservice (uppringning) beviljas normalt med 1-2 gånger per dag. Om det finns behov av telefonservice ofta kan det vara rimligt att överväga andra alternativ för att säkerställa tryggheten.

Trygghetsbesök

Behov Den enskilde har behov av att känna ökad trygghet och säkerhet.
Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Den enskildes behov är avgörande för hur ofta och under vilken tid på dygnet som insatsen ges. I tillsynsbesök kan även andra insatser ingå.

I första hand undersöks om behovet av trygghet kan tillgodoses via trygghetslarm Eller telefonservice. Att tillgodose behov av trygghet och säkerhet i det egna hemmet, kan vara avgörande för möjligheten att bo kvar i det egna hemmet.

Vid särskilda behov av tillsyn i samband med vård och omsorg vid livets slut ska möjligheter ges den enskilde att, utifrån önskemål, få avsluta sitt liv så värdigt som möjligt. Utformningen av den palliativa vården ansvarar sjuksköterskan för och även antal tillsynsbesök.

Ledsagning/Ledsagarservice (4 kap 1 § SoL)

Behov Brukaren har behov av ledsagning för att kunna bryta isolering och aktivt delta i samhällslivet. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Innan ledsagning beviljas undersöks möjligheten att tillgodose behovet i brukarens eget nätverk.

Övrigt Ledsagarservice skall medverka till att människor med bestående funktionshinder som inte utan hjälp kan delta i aktiviteter utanför hemmet eller kan delta i samhällslivet på jämlika villkor eller för att bryta isolering. Ledsagarservice kan minska beroendet av anhöriga.

Insatsen kan verkställas av hemtjänsten eller annan person som är utsedd av den enskilde.

Social samvaro/Aktivitet

Behov Brukaren har behov av besök för att aktiveras och/eller känna gemenskap både i och utanför det egna hemmet. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.
Brukarens behov och livssituation styr antalet insatstillfällen.
Tid för social samvaro 1 gång/vecka
Promenader max 2 gånger/vecka

Övrigt Behovet ställs mot möjligheten att tillgodose behovet via brukarens eget nätverk, frivilligorganisationernas besöksverksamhet eller närliggande verksamheter eller samhällets övriga aktivitetsutbud.

Insatser av servicekaraktär

Städning

Behov Den enskilde behöver stöd eller hjälp för att uppnå en skälig standard i bostaden beträffande städning.
Den enskilde har inte möjlighet att tillgodose behovet på annat sätt.

I normalfallet städas två (2) rum och kök, hall, toalett var tredje vecka. Flexibilitet i

utförandet innebär att flera rum kan städas. Städredskap och rengöringsmedel tillhandahålls av den enskilde.

Städutrustning; Dammsugare, hink med mopp (inte trasa), dammduk.

Insatsen kan beviljas i större eller mindre omfattning. Faktorer av betydelse kan vara allergier, synnedsättning, inkontinens mm. Insatsen kan också kombineras med annan insats som t.ex. lättstäd

Övrigt Vid bedömningen görs en noggrann kartläggning av vilka delar som den enskilde klarar själv och vilka delar den enskilde behöver hjälp med. Ett detaljerat beslut avseende insatsens utformning och frekvens möjliggör en högre grad av delaktighet, att hjälpen ges som hjälp till självhjälp samt underlättar för utföraren att ge rätt hjälp.

Normalstäd=2 rum och kök hall och toalett. Dammtorkning, dammsugning och att torka golv.

Lätt städ=Exempelvis torka av bänken, sopa golvet och se över toaletten dagligen.

Skrivs in i uppdraget vad som menas med lätt städ i varje individuellt ärende.

Tvätt och klädvård

Behov Den enskilde behöver stöd eller hjälp med att hålla egna kläder, sänglinne, vardagstextilier och handdukar rena. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt. Insatsen utförs efter behov. Mangling ingår inte.

Övrigt Tvätt av övriga stora hemtextilier, som t.ex. mattor och gardinuppsättningar lämnas till tvättinrättning och bekostas av brukaren själv.

Inköp och ärenden

Behov Den enskilde behöver hjälp med att få dagligvaror till sin bostad eller hjälp med att utträtta andra ärenden som t.ex. post/bank ärenden och apotek. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt. I första hand hänvisas till kommunens avtal om hemsändning.

I ett rehabiliterande eller socialt syfte kan personal följa den enskilde till affär för inköp/ärende.

Övrigt Behov av speciella livsmedel vid t.ex. specifik sjukdom eller på grund av etnisk tillhörighet beaktas vid bedömningen.

Matdistribution

Behov Den enskilde erbjuds tillagad mat som kan distribueras dagligen
Brukaren erbjuds färdiglagade portionsrätter.

Övrigt Kost- och näringsfrågors betydelse för äldres hälsa och välbefinnande beaktas vid bedömningen. I många fall kan närhet till äldreboende, seniorboende eller annan samlingsplats, där möjlighet finns att inta måltider, vara fördelaktigt för brukaren i ett socialt och/eller aktiverande perspektiv, varför detta ska beaktas vid bedömningen.

Övriga serviceinsatser/hushållsgöromål

Behov Den enskilde behöver hjälp med inte tidigare specificerade insatser som t.ex. hjälp med att byta proppar och glödlampor, vattna blommor, bära ut soppåse, sopa bort snö från trappa mm

Den enskilde erbjuds hjälp med mindre sysslor som kan utföras av hemtjänstens personal i samband med andra insatser och som bedöms ingå i en skälig levnadsnivå

Övrigt Snöröjning, gräsklippning, trädgårdsarbete eller vedhuggning utförs inte.

Insatser till brukare som även syftar till att stödja anhöriga och/eller närstående

---

Avlösning i hemmet/Anhörigstöd

- Behov   Brukaren är i behov av kontinuerlig tillsyn och/eller vård och omsorg, som utförs av närstående. Närstående är i behov av tillfällig avlösning.
- Övrigt   Ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder. Den som ger insatser benämns anhörig eller annan person. Annan person i det här sammanhanget är någon utanför familjekretsen, t.ex en vän eller granne.

Gäller från 2010-07-01 Togs i Ks 2010-04-20

- Vid avlösning på korttidsplats tas ingen avgift för vård- och omsorg ut den enskilde betalar endast mat
- Vid avlösning i hemmet gäller avgiftsfri avlösning upp till 10 timmar/månad.

Växelboende

- Behov   Brukare i ordinärt boende med omfattande vård och omsorgsbehov, har behov av miljöombyte, rehabilitering eller återhämtning.

Avser ett kontinuerligt behov vilket gör att insatsen i normalfallet utformas i intervaller utifrån behov.

Behov av tillfällig punktinsats i form av avlösning tillgodoses i första hand i korttidsboende. Insatsen syftar till att möjliggöra för den enskilde att bo kvar i sitt ordinära boende.

- Övrigt   Insatsen kan också fungera som stöd och avlösning till anhöriga /närstående.

Insats i form av korttidsboende

Korttidsboende

Behov Den enskilde har ett tillfälligt behov av rehabilitering, återhämtning efter bland annat sjukhusvistelse mm.

Insatsen beviljas i normalfallet under två (2) veckor. Om särskilda skäl föreligger kan tiden förlängas.

Insatsen avser en tillfällig vistelse och inte ett permanent boende.

Behöver den enskilde sjukhusvård under vistelsen på korttidsplats har han/hon platsen kvar under ett dygn.

Övrigt Insatsen kan användas i avvaktan på särskilt boende då den enskilde inte kan uppnå skälig levnadsnivå i sitt ordinära boende, dock inte om den enskilde har erbjudits särskilt boende och det finns ledigt i kommunen.

Om den enskilde är på korttidsplats i väntan på särskilt boende och behöver sjukhusvård under vistelsen på korttidsplats har han/hon platsen kvar under sju dygn därefter nytt beslut.

Insats i form av Särskilt boende

Särskilt boende

Behov Den enskildes har stora och omfattande behov av vård- och omsorgsinsatser fördelade över hela dygnet, veckans alla dagar. Behoven kan vara av social, fysisk och psykisk karaktär.

I första hand undersöks möjligheten att tillgodose behoven i det ordinära boendet. Hänsyn tas till önskemål om specifikt namngivet boende. Enskildas eventuella önskemål om en specifik enhet inom kommunens särskilda boenden

skall tillgodoses om det finns möjlighet.

Biståndshandläggaren kontaktar sökande/företrädare och skickar ett skriftligt erbjudande som skall besvaras inom en vecka.

Om den enskilde tackar ja.

Överförs ärendet från biståndshandläggaren till utföraren för verkställighet. När den enskilde tackat ja till den nya lägenheten så måste inflytten ske snarast möjligt, dock inom 3 veckor. Den enskilde erbjuds där det finns ledig plats på särskilt boende även om han/hon har sökt specifikt boende.

Om den enskilde tackar nej.

Skall detta ske skriftligen till biståndshandläggaren inom en vecka från den dagen den enskilde tog emot erbjudandet.

Prioritering

Vissa ärenden måste prioriteras utifrån behovet, kan då ej utgå från beslutsdatum.

Övrigt

I de fall där vård- och omsorgsbehoven är mycket stora i det egna hemmet kan särskilt boende utgöra ett alternativ som bör diskuteras med brukaren.

Utvidgad parbogaranti

I ny bestämmelse i socialtjänstlagen 4 kap. 1 b§ SoL, trädde i kraft 1 november 2012, om rätten att fortsätta sammanbo oavsett om den enes behov kräver boende i särskilt boendeform. Att fortsätta bo tillsammans ska ingå i skälig levnadsnivå.

För den som har beviljats särskilt boende ska det ingå i skälig levnadsnivå att kunna fortsätta att sammanbo med sin make eller sambo oavsett om maken/sambon har behov av sådant boende. Ska gälla under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena partnern redan bor i särskilt boende, att de desförinnan varaktigt har sammanbott.

Ett beslut att bevilja medboende innebär inte att den medflyttande har beviljats några insatser. Personen får klara sig på egen hand på samma sätt som om han/hon skulle bo i eget boende.

Det gäller så väl matlagning som tvätt och städning m.m. om man inte kommer överens om annat. Ex. kan man komma överens om att en kostavgift tas ut. Om den medflyttande har behov av insatser ska hon/han själv ansöka om bistånd.

Fönsterputs

Kammarrätten i Jönköping har i ett ärende (2006-08-30) funnit att fönsterputsning ett par gånger om året får anses ingå i begreppet skälig levnadsnivå. Hur ofta fönsterputsning ska utföras torde lämpligen bestämmas efter en individuell behovsbedömning.

I den mån biståndsbehovet även omfattar gardinuppsättning bör detta ingå i Hemtjänstens uppgifter.

Den omständigheten att fönsterputsning och gardinuppsättning kan tillhandahållas av privata företag ändrar inte rätten till bistånd.